

UDKAST af 5. december 2023

Forslag

til

Lov om ændring af lov om nordisk samarbejde

(Valg af 16 suppleanter til Nordisk Råds danske delegation)

§ 1

I lov nr. 185 af 28. april 1971 om nordisk samarbejde, som ændret ved lov nr. 263 af 22. maj 1974, lov nr. 220 af 16. maj 1984, lov nr. 521 af 4. december 1985 og lov nr. 841 af 18. december 1991, foretages følgende ændring:

1. § 3, stk. 2, 2. pkt. affattes således:

»På tilsvarende måde vælges 16 suppleanter, der indtræder i stedet for medlemmerne, når nogen af disse er forhindret. Udpegningen af suppleanter skal ske på en sådan måde, at Nordisk Råds danske delegation så vidt muligt afspejler folketingets sammensætning. «

§ 2

1. Loven træder i kraft den 1. maj 2024.

UDKAST

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lovforslagets hovedpunkter
 - 2.1. Gældende ret
 - 2.2. Udenrigsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.
5. Administrative konsekvenser for borgerne
6. Klima- og miljømæssige konsekvenser
7. Forholdet til EU-retten
8. Hørte myndigheder og organisationer mv.
9. Sammenfattende skema

1. Indledning

Lov nr. 185 af 28. april 1971 med senere ændringer om nordisk samarbejde indeholder bl.a. regler om valg af medlemmer og suppleanter til Nordisk Råds danske delegation.

Dette lovforslag har til formål at ændre reglerne for valg af suppleanter til Nordisk Råds danske delegation.

Baggrunden for forslaget er, at den gældende ordning, hvor suppleanten er valgt som personlig stedfortræder for et af delegationens medlemmer ikke er hensigtsmæssig med henblik på at sikre fuldtallighed på Nordisk Råds møder.

2.1 Gældende ret

Nordisk Råd er det parlamentariske organ for det officielle nordiske samarbejde. Nordisk Råd blev dannet i 1952. Rådet er initiativtagende og har i øvrigt de opgaver, der fremgår af Helsingfors-aftalen. Overenskomsten undertegnedes den 23. marts 1962 og trådte i kraft den 1. juli samme år. Den oprindelige tekst er ændret ved overenskomster, som undertegnedes den 13. februar 1971, den 11. marts 1974, den 15. juni 1983, den 6. maj 1985, den 21. august 1991, den 18. marts 1993 og den 29. september 1995. De seneste ændringer trådte i kraft den 2. januar 1996.

Nordisk Råd kan agere i forhold til de nordiske landes regeringer eller til Ministerrådet ved at vedtage rekommandationer, rette henvendelser og afgive udtalelser.

Arbejdet for folketingsmedlemmerne i Nordisk Råd består bl.a. i at:

- deltage i arbejdet i udvalgene og Nordisk Råds Præsidium
- fremsætte forslag og anbefalinger til de nordiske regeringer
- stille spørgsmål til de nordiske ministre eller regeringer
- kontrollere at beslutninger i Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd gennemføres nationalt

Det fremgår af Helsingfors-aftalens artikel 47, at ”Rådet består af 87 valgte medlemmer, regeringsrepræsentanter og repræsentanter for Færøernes landsstyre, Grønlands landsstyre samt Ålands landskapsstyrelse. Af medlemmerne vælger Danmarks folketing seksten, Finlands riksdag atten, Islands alting syv, Norges storting og Sveriges riksdag hver tyve, samt Færøernes lagting, Grønlands landsting og Ålands lagting hver to. Desuden vælger hver forsamling et tilsvarende antal suppleanter”. Det fremgår tillige af artiklens stk. 4, at valg af medlemmer og suppleanter foretages årligt og gælder for tiden indtil næste valg. Ved valg skal forskellige politiske meningsretninger gives repræsentation i rådet. Efter artikel 47, stk. 5, kan kun medlemmer af den forsamling, der har foretaget valget, være valgt medlem eller suppleant i rådet.

Det fremgår videre af Helsingfors-aftalens artikel 48, stk.1, at ”Danmarks Riges delegation består af de af Folketinget valgte medlemmer og de af regeringen udpegede repræsentanter samt Færøernes og Grønlands i andet stykke nævnte delegationer”. Af andet stykke fremgår det, at ”Færøernes delegation består af de af Lagtinget valgte medlemmer og de af landsstyret

UDKAST

udpegede repræsentanter. Grønlands delegation består af de af Landstinget valgte medlemmer og de af landsstyret udpegede repræsentanter”.

De 87 medlemmer af Nordisk Råd har mulighed for at danne partigrupper. Partigrupperne skal bestå af mindst 4 medlemmer og have repræsentanter fra mindst 2 lande. Der er i øjeblikket 5 partigrupper i Nordisk Råd. Det er op til de enkelte lande at fastsætte de nærmere regler for valg af medlemmer og suppleanter. Reglerne i Helsingfors-aftalen suppleres på den baggrund af bestemmelser i lov om nordisk samarbejde vedrørende valg af medlemmer og suppleanter til den danske delegation. Det fremgår således af § 3, stk. 1, i lov om nordisk samarbejde, at Folketingets valg af medlemmer til Nordisk Råds danske delegation sker efter afholdelse af valg til Folketinget samt ved begyndelsen af hvert folketingsår.

Det fremgår endvidere af § 3, stk. 2, at valget sker efter forholdstal. For hvert medlem vælges på samme måde en suppleant, der indtræder i Nordisk Råds danske delegation, når medlemmet er forhindret. Som oplyst af Folketinget har det i praksis været administreret således, at hvis et medlem er forhindret, så spørges suppleanten om deltagelse. Hvis suppleanten ikke kan deltage, forsøges pladsen besat blandt suppleanterne inden for samme partigruppe i Nordisk Råd, som så besætter pladsen med et medlem fra et andet nordisk parlament. Dette resulterer ofte i, at delegationen ikke er fuldtallig til Nordisk Råds møder.

Det fremgår af § 3, stk. 3, at medlemmer og suppleanter skal være medlemmer af folketinget. Hvis et medlem eller en suppleant udtræder af rådet (Nordisk Råd) eller af folketinget, vælger folketinget en anden i hans sted.

3.2. Udenrigsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Den nuværende model for valg af suppleanter til Nordisk Råds danske delegation, hvorefter suppleanterne er personligt valgt for det enkelte medlem, har vist sig i praksis at medføre udfordringer i forhold til at sikre fuldtallig repræsentation i Nordisk Råd i den situation, hvor både det valgte medlem og suppleanten er forhindret i at deltage i mødet. Konsekvensen heraf er, at det i en række situationer ikke har været muligt at være repræsenteret ved 16 medlemmer fra Danmark til Nordisk Råds møder.

Nordisk Råds danske delegation har foreslået, at der indføres en ordning, der svarer til den, der anvendes for valg af medlemmer af Udenrigspolitisk Nævn, jf. § 1 i lov nr. 54 af 5. marts 1954 om Det Udenrigspolitiske Nævn, hvorefter der vælges lige så mange suppleanter som medlemmer, der indtræder i stedet for medlemmerne, når nogen af disse er forhindret, herunder

UDKAST

at disse suppleanter ikke er personligt valgt i forhold til det enkelte medlem. Udpegningen af suppleanter skal sikre, at delegationen så vidt muligt afspejler Folketingets sammensætning.

Det er hvert enkelt land, der selv fastlægger reglerne for valg af suppleanter. Udenrigsministeriet har indhentet oplysninger om, hvilke regler, der gælder ved valg af suppleanter til Nordisk Råds nationale delegationer i andre nordiske lande:

Island:

Det islandske parlament (Altinget) har oplyst følgende:

Der er ingen specifikke regler for valg af Nordisk Råds delegation tilsvarende de danske regler. Reglerne for valg til alle stående udvalg og delegationer i det islandske parlament er fastsat i Altingets vedtægter, artikel 14. Hovedmedlemmer og suppleanter vælges til hver stående komité og delegation. Hvert hovedmedlem har en udpeget suppleant fra det samme politiske parti. Den udpegede suppleant er normalt den eneste, der kan erstatte et hovedmedlem i et stående udvalg eller en delegation. En undtagelse kan dog gøres i den situation, hvor samme politiske parti har to eller flere hovedmedlemmer i et givet stående udvalg eller en delegation og dermed to eller flere suppleanter. Hvis en udpeget suppleant i så fald ikke kan erstatte et fraværende hovedmedlem, kan en anden suppleant fra det samme politiske parti indkaldes.

Der er ingen aktuel diskussion om ændring af Altingets stående forretningsorden med hensyn til artikel 14 om valg til stående udvalg og delegationer.

Det nuværende regelsæt blev vedtaget i 1991 og er siden blevet revideret adskillige gange. Artikel 14 blev introduceret i 2011 og er forblevet uændret siden.

Finland:

Den finske rigsdag (Eduskunta) har oplyst følgende:

Af lov om Finlands delegation i Nordisk Råd fremgår det, at "Rigsdagen vælger ved hver rigsdagssession 18 medlemmer og et tilsvarende antal suppleanter til Nordisk Råd. Mandatet for de valgte medlemmer begynder, så snart de er valgt, og fortsætter, indtil der afholdes et nyt valg". De finske medlemmer repræsenterer Rigsdagen i Nordisk Råd også efter et rigsdagsvalg, uanset om medlemmet bliver indvalgt i Rigsdagen efter valget. Dette gælder indtil en ny delegation udnævnes af Rigsdagens plenarforsamling.

UDKAST

Ud over denne lov reguleres delegationens virksomhed af Helsingfors-aftalen, Rigsdagens forretningsorden og Nordisk Råds forretningsorden.

Lov om Finlands delegation i Nordisk Råd indeholder ingen bestemmelser om anvendelsen af en suppleant til at repræsentere et fuldgyldigt medlem ved Nordisk Råds session eller møde. Der er imidlertid etableret følgende praksis for anvendelsen af suppleanter:

- I tilfælde af at et finsk medlem af en delegation ikke kan deltage i et nordisk møde, anmoder medlemmet om en finsk suppleant fra samme parlamentariske gruppe.
- Hvis medlemmet ikke kan finde en suppleant fra samme parlamentariske gruppe, spørger medlemmet finske suppleanter fra samme nordiske partigruppe.
- Herefter spørger sekretariatet for Nordisk Råds finske delegation de andre finske suppleanter (ikke fra samme parlamentariske gruppe eller samme nordiske partigruppe), som så deltager i sessionen, efter at formanden har godkendt deres deltagelse.

Nordisk Råds ålandske medlemmer er medlemmer af Finlands delegation i Nordisk Råd og deltager i delegationens møder. Med godkendelse fra delegationsformanden kan de ålandske medlemmer af Finlands delegation deltage i Nordisk Råds sessioner i stedet for et finsk medlem (og omvendt). I praksis anvendes den samme procedure også ved Nordisk Råds udvalgmøder. Hvis medlemmet ikke kan stille med en finsk suppleant fra den samme nordiske partigruppe til udvalgmødet, anmoder sekretariatet for Nordisk Råds finske delegation sekretæren for den nordiske partigruppe om at vælge en suppleant fra et andet land.

Den nuværende praksis blev indført i 2021. Før dette gik anmodningen om en suppleant via sekretariatet for Nordisk Råds finske delegation til parti-gruppens sekretariat.

Den tidligere praksis hvor et medlem meldte sit fravær til delegationssekretariatet, som derefter bad partigruppesekretariatet om at undersøge stedfortræderen, blev opfattet som bureaukratisk og administrativt belastende for både delegations- og partigruppesekretariatene.

Det nuværende system, hvor det er medlemmet selv, der undersøger, om suppleanten kan deltage, vurderes at have lettet proceduren og gjort den hurtigere og smidigere. Den internationale afdeling i den finske rigsdag, har desuden ikke modtaget negative kommentarer fra medlemmer (af Nordisk Råds finske delegation) om denne procedure. Årsagen antages at være, at

UDKAST

medlemmerne er vant til proceduren fra det nationale udvalgsarbejde i Parlamentet.

Der er på nuværende tidspunkt ingen overvejelser om at ændre praksis.

Færøerne:

Det færøske parlament (Lagtinget) har oplyst, at man har samme ordning, som nu er gældende for Danmark. Af den færøske lov om den færøske delegation til Nordisk Råd (Løgtingslóg nr. 33 frá 26. juni 1973 um sendinevnd Føroya til Norrøna ráðið, sum broytt við løgtingslóg nr. 42 frá 10. mai 1984, § 2, stk. 2) fremgår det, at der for hvert medlem vælges en suppleant, der indtræder i rådet, når medlemmet er forhindret.

Grønland:

Det grønlandske parlament (Inatsisartut) har oplyst følgende:

Når et medlem har forfald, indtræder den personlige suppleant, og hvis også denne er forhindret, vil det ikke være muligt at lade den anden suppleant indtræde.

Dette skal ses i lyset af, at Inatsisartut vælger de to medlemmer (såvel som de to suppleanter) efter forholdstalsvalg. Dette vil typisk indebære, at det ene medlem (og suppleanten herfor) repræsenterer det største parti (eller det største valgtekniske forbund), mens det andet medlem (og suppleanten herfor) repræsenterer det næststørste parti (eller valgtekniske forbund). Hvis ordningen havde været en anden end personlig supplerings, ville man således kunne risikere, at Inatsisartut til et møde i Nordisk Råd ville være repræsenteret på en måde, som ikke afspejler Inatsisartuts sammensætning og partiernes/de valgtekniske forbunds indbyrdes styrkeforhold.

Den grønlandske repræsentation i Nordisk Råd er ikke reguleret ved lov, ligesom Inatsisartuts forretningsorden ikke indeholder særlige bestemmelser vedr. valg af repræsentanter (og suppleanter) til Nordisk Råd.

Hvorvidt Inatsisartuts ordning vedr. personlig supplerings i Nordisk Råd alene har grundlag i en (gennem mindst 25 år eksisterende) fast parlamentarisk praksis, eller om den tillige kan have grundlag i beslutninger, som Inatsisartut måtte have truffet i forbindelse med Inatsisartuts (de facto) indtræden i Nordisk Råd, er et spørgsmål, som man ikke kan besvare.

UDKAST

Norge:

Det norske parlament (Stortinget) har oplyst følgende:

Stortingets valgkomité indstiller til Stortinget om valg af medlemmer og suppleanter til delegationen til Nordisk råd efter forslag til sammensætning fra partigrupperne. Fordelingen mellem partierne følger forholdstalsprincippet (som for Stortingsudvalgene og de øvrige delegationerne).

Der vælges det samme antal suppleanter pr. parti som faste medlemmer. Disse er nummereret, men er ikke personlige suppleanter.

Reglerne for valg til de internationale delegationerne er ikke nedfældet i Stortingets forretningsorden, men følger sædvane. I valgkomitéens indstilling refereres Nordisk Råds sammensætning som defineret i Helsingforsaftalen.

Erfaringerne er gode med nuværende praksis. Den giver også fleksibilitet for partier inden for samme partigruppe i Nordisk Råd til at trække på hinandens suppleanter ved behov. Der er ikke overvejelser om ændring af de nuværende regler.

Sverige:

Det svenske parlament (Riksdagen) har oplyst følgende:

Riksdagen vælger årligt 20 medlemmer og 20 suppleanter med tilsvarende partitilhørsforhold til Nordisk Råd. I tilfælde af at et medlem melder afbud til en session i Nordisk Råd, erstattes medlemmet af en suppleant med det samme partitilhørsforhold.

Af Riksdagsordningens (2014:801) Kap 12, §9 om suppleantvalg fremgår følgende: ”Ved valg som gælder for to eller flere personer skal også suppleanter vælges til mindst det samme antal som de ordinære medlemmer, hvis ikke andet er foreskrevet. Det der gælder for ordinært valgte medlemmer, bringes også i anvendelse for suppleanter”.

Det fremgår af Riksdagsordningens Kap 12, § 10, at et fraværende medlems plads i et organ indtages af en suppleant, som hører til samme partigruppe, hvis ikke andet er foreskrevet.

UDKAST

Riksdagen oplyser, at man som regel ikke har svært ved at stille med en fuldtallig delegation til Nordisk Råd.

Der er for indeværende ikke planer om at ændre reglerne for valg til Nordisk Råd.

Udenrigsministeriet har kendskab til, at praksis i de øvrige nordiske parlamenter er, at der i overvejende grad anvendes en model med ikke-personlige suppleanter, da dette sikrer den størst mulige fleksibilitet.

Udenrigsministeriet finder, at ordninger, der fremmer størst mulig dansk parlamentarisk repræsentation i Nordisk Råds arbejde bør fremmes. Det er i den forbindelse ministeriets vurdering, at en ordning med ikke-personlige suppleanter, der svarer til bestemmelsen om valg af suppleanter til Det udenrigspolitiske Nævn, vil medvirke til at fremme dette mål.

Udenrigsministeriet foreslår på den baggrund, at der indføres en ordning for valg af suppleanter til Nordisk Råds danske delegation, hvorefter der vælges 16 ikke-personlige suppleanter som medlemmer af Nordisk Råds danske delegation.

Dette vil medføre, at det bliver muligt at indkalde forskellige suppleanter ved et medlems fravær. Ordningen vil ikke ændre, at Færøernes lagting og Grønlands Inatsisartut (tidligere betegnet Landstinget) hver vælger to medlemmer og tilsvarende antal suppleanter jf. Helsingfors-aftalens artikel 47.

Udpegningen af suppleanter skal ske på en sådan måde, at delegationen så vidt muligt afspejler Folketingets sammensætning, således at der leves op til princippet om forholdstal, jf. § 3, stk.2, 1 pkt.

Det forudsættes, at bestemmelsen vil blive administreret således, at når et medlem er forhindret i at deltage, indkaldes en suppleant fra samme parti. Såfremt ingen fra samme parti kan deltage, indkaldes en suppleant fra et parti i folketinget, der tilhører samme nordiske partigruppe. Ved nordisk partigruppe forstås det partisamarbejde i Nordisk Råd, som partierne er medlemmer af. Såfremt ingen danske medlemmer fra samme nordiske partigruppe kan deltage, indkaldes en suppleant fra et andet parti. Suppleanten skal være medlem af folketinget, jf. § 3, stk. 3, 1. pkt.

UDKAST

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige.

Lovforslaget har ingen økonomiske konsekvenser eller implementeringskonsekvenser for staten, kommunerne eller regionerne.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

5. Administrative konsekvenser for borgerne.

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

6. Klima- og miljømæssige konsekvenser.

Lovforslaget har ingen klima- og miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten.

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 5. december 2023 til den 8. januar 2024 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Foreningen Norden

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, an- før »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, an- før »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen

UDKAST

Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter	
Er i strid med de principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/ Går videre end minimumskrav i EU-regulering (sæt X)	Ja	Nej x

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det fremgår af Helsingforsaftalens artikel 47, stk. 1, at Danmark skal vælge 16 medlemmer til Nordisk Råd. Det fremgår tillige af artiklens stk. 4, at valg af medlemmer og suppleanter foretages årligt og gælder for tiden indtil næste valg, og at der ved valg skal gives repræsentation i rådet (Nordisk Råd) til forskellige politiske meningsretninger.

Det fremgår af § 3, stk. 2, 1. pkt., i lov om nordisk samarbejde, at valget af medlemmer til Nordisk Råds danske delegation sker efter forholdstal.

Det fremgår af § 3 stk. 2, 2. pkt., at for hvert medlem vælges på samme måde en suppleant, der indtræder i rådet, når medlemmet er forhindret.

Det fremgår af § 3, stk. 3, at medlemmer og suppleanter skal være medlemmer af folketinget.

Det foreslås at nyaffatte § 3 stk. 2, 2. pkt., således, at der vælges 16 ikke-personlige suppleanter som medlemmer af Nordisk Råds danske delegation. Udpegningen af suppleanter skal ske på en sådan måde, at Nordisk Råds danske delegation så vidt muligt afspejler Folketingets sammensætning.

Medlemmer og suppleanter skal være medlemmer af folketinget, jf. § 3, stk. 3, 1. pkt.

Suppleanten deltager i mødet i Nordisk Råd, når det pågældende medlem er forhindret.

Med henblik på at sikre, at udpegningen af suppleanter afspejler folketingets sammensætning, forudsættes det, at når et medlem er forhindret i at deltage, indkaldes en suppleant fra samme parti, der er medlem af folketinget. Såfremt ingen fra samme parti kan deltage, indkaldes en dansk suppleant fra samme nordiske partigruppe. Såfremt ingen fra samme nordiske partigruppe kan deltage, indkaldes en stedfortræder fra de andre partier.

Den foreslåede ændring vil således indebære, at det sikres, at der kan vælges blandt flere suppleanter til møder i Nordisk Råd, når medlemmerne ikke har

UDKAST

mulighed for at deltage, og at Nordisk Råds danske delegation fremadrettet har større mulighed for at være repræsenteret til Nordisk Råds møder, hvilket er vigtigt for at sikre, at danske synspunkter afspejles i rådets arbejde.

Den foreslåede ændring vil ikke ændre, at Færøernes lagting og Grønlands Inatsisartut (tidligere betegnet Landstinget) hver vælger to medlemmer og tilsvarende antal suppleanter jf. Helsingfors-aftalens artikel 47.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. maj 2024.

Den foreslåede ændring gælder ikke for Færøerne og/eller Grønland, da hovedloven ikke gælder for Færøerne og/eller Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

<i>Gældende formulering</i>	<i>Lovforslaget</i>
	<p style="text-align: center;">§ 1</p> <p>I lov om nordisk samarbejde, jf. lov nr. 185 af 28. april 1971 om nordisk samarbejde, som ændret ved lov nr. 263 af 22. maj 1974, lov nr. 220 af 16. maj 1984 og lov nr. 521 af 4. december 1985 og lov nr. 841 af 18. december 1991, foretages følgende ændringer:</p>
<p>§ 3 stk. 2, 2. pkt.</p> <p>For hvert medlem vælges på samme måde en suppleant, der indtræder i rådet, når medlemmet er forhindret.</p>	<p>1. § 3 stk. 2, 2. pkt. affattes således:</p> <p>»På tilsvarende måde vælges 16 suppleanter, der indtræder i stedet for medlemmerne, når nogen af disse er forhindret. Udpegningen af suppleanter skal ske på en sådan måde, at Nordisk Råds danske delegation så vidt muligt afspejler folketingets sammensætning. «</p>